

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
32015207	IES O Couto	Ourense	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Literatura universal	1º Bac.	4	140

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	17
4.2. Materiais e recursos didácticos	18
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	18
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	18
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	19
6. Medidas de atención á diversidade	19
7.1. Concreción dos elementos transversais	19
7.2. Actividades complementarias	20
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	20
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	21
9. Outros apartados	22

1. Introducción

A materia de Literatura Universal forma parte esencial da educación literaria do alumnado, en tanto permite contextualizar e relacionar os contidos propios de dúas materias troncais: Lingua castelá e literatura e Lingua galega e literatura. O alumnado desta materia pertence á modalidade de Humanidades, polo tanto, aprehender un mapa de referencias do patrimonio cultural humano, con especial atención á literatura, é esencial para a súa formación humanística e para completar o panorama cultural e histórico que adquiren nas outras materias deste itinerario. Pero non só é esencial na súa educación coñecer os movementos estéticos, os xéneros e subxéneros literarios, as tendencias, temas, tópicos, motivos e recursos empregados na historia da literatura occidental, senón que tamén contribúe positivamente ó desenvolvemento do seu espírito crítico a oportunidade de cuestionar o canon e a súa conformación.

Para atinxir debidamente os obxectivos propostos nesta materia, debe traballarse a lectura guiada que contribúa á interpretación das obras clásicas da literatura, así como esta é base tamén para o gozo da lectura autónoma. Fronte a un concepto da educación literaria en exceso baseado na sucesión cronolóxica de movementos e obras, propónse unha lectura comparada que permita trazar máis explícitamente as tendencias temáticas e formais que funcionan como eixos da literatura occidental. Por outro lado, unha forma de poñer ó alumnado no centro da materia é favorecendo a aprehensión das diferentes constantes literarias estudadas mediante a creación literaria propia, imitando e traballando cos modelos clásicos.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Ler, interpretar e valorar clásicos da literatura universal atendendo tanto ás relacións internas dos elementos constitutivos do xénero e ás súas funcións nas obras como ás relacións externas das obras co seu contexto de produción e á súa inscrición na tradición cultural, para ampliar as posibilidades de gozo da literatura e para estimular a creatividade literaria e artística.	4					1		1-2-31-32-42
OBX2 - Ler de maneira autónoma clásicos da literatura universal como fonte de pracer e de coñecemento e compartir experiencias de lectura para construír a propia identidade lectora e gozar da dimensión social da lectura.	2-4			3	12-50			1-2-31
OBX3 - Establecer vínculos entre obras de diferentes épocas, contextos, xéneros e linguaxes artísticas recoecendo as semellanzas e as diferenzas en función dos seus respectivos contextos de produción e da interrelación entre literatura e sociedade, para constatar a existencia de universais temáticos e canles formais recorrentes ao longo da historia da cultura.	1-2-4			1	50	1		1-2
OBX4 - Consolidar un marco de referencias compartidas a partir do coñecemento dalgúns trazos dos principais movementos estéticos e algunhas das obras literarias máis relevantes do patrimonio universal para conformar un mapa cultural no que inscribir as experiencias literarias e culturais persoais.	4			2-3		1		1-2-41-42

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX5 - Participar na construción dun canon literario universal que integre a perspectiva de experiencia das mulleres a través da lectura de obras de escritoras e que supere os marcos da cultura occidental para desenvolver o pensamento crítico con respecto á construción discursiva do mundo e dos seus imaxinarios.	1-2-4				40	1		1-2

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	As épocas da literatura.	Percorrido cronolóxico polas épocas, movementos tendencias e xéneros da literatura universal, desde a antigüidade mesopotámica ata a actualidade.	10	12	X		
2	A lírica	Os comezos da lírica, a lírica amorosa (canción de muller, amor cortés, petrarquismo), lírica romántica, trascendentalismo estadounidense, simbolismo e vangardas. Lectura da obra de Pessoa.	11	15	X		
3	O teatro	Traxedia, comedia e outros xéneros dramáticos. Lectura conxunta de Medea, Hamlet e Esperando a Godot.	13	27	X		
4	A narrativa	Percorrido pola narrativa universal ordeada por temáticas: o mito e a viaxe do heroe, literatura de viaxes, narrativa curta, novela gótica, realismo e naturalismo, a América rural e o gótico sureño, as técnicas experimentais do século XX, o impacto da guerra, utopía e distopía, literatura de evasión e novela de xénero. As literaturas emerxentes deste século. Lectura conxunta de Frankenstein, A novela de xadrez e A bastarda.	50	66		X	X
5	O ensaio	A prosa de ideas e o ensaio como ferramenta da reivindicación. Lectura conxunta de Unha habitación propia.	8	12			X
6	A conformación do cánon	A conformación do cánon, literatura universal alén de Occidente.	8	8			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	As épocas da literatura.	12

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Razoa argumentadamente as relacións temáticas, formais, éticas e estéticas existentes entre fragmentos literarios, ou entre fragmentos literarios e outras manifestacións artísticas propostas na aula.	PE	35
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Razoa argumentadamente as relacións temáticas, formais, éticas e estéticas existentes entre fragmentos literarios, ou entre fragmentos literarios e outras manifestacións artísticas seleccionadas de forma autónoma.		
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Explica argumentadamente e empregando termos técnicos as relacións entre os distintos elementos da obra e a vinculación entre a obra e o contexto e tradición literaria na que se encadra, incorporando unha valoración persoal.	TI	65
CA2.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Emprega os elementos formais e de contido estudados para facer as súas propias creacións literarias, seguindo obras ou fragmentos de obras clásicas como modelo.		
CA2.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Le unha diversidade de obras propias da literatura universal para perfilar a súa identidade lectora e partilla a súa experiencia cos compañeiros e compañeiras empregando de forma progresiva un vocabulario técnico.		
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Le de forma autónoma unha diversidade de obras propias da literatura universal para perfilar a súa identidade lectora e partilla a súa experiencia cos compañeiros e compañeiras empregando de forma progresiva un vocabulario técnico.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.
- Utilización da información socio-histórica, cultural e artística necesaria para interpretar as obras e comprender o seu lugar e importancia na tradición literaria.
- Establecemento de vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas, estilos e linguaxes. Elementos de continuidade e de ruptura.
- Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos.
- Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais.
- Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.
- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido.
- Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas.
- Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

UD	Título da UD	Duración
2	A lírica	15

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Explica e interpreta as obras lidas, relacionando o contido e a forma co contexto de produción e coa tradición literaria, ampregando vocabulario técnico.	PE	35
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Compara textos literarios entre si, sinalando diferenzas e semellanzas no plano dos contidos e no plano formal.		
CA2.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Compara textos literarios entre si, sinalando diferenzas e semellanzas no plano dos contidos e no plano formal.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Compara textos literarios entre si, sinalando diferenzas e semellanzas no plano dos contidos e no plano formal.		
CA1.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crea textos de intención literaria empregando como modelo o estilo e as convencións de obras da literatura universal propostas.		
CA1.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Desenvolve o seu propio itinerario lector persoal a través da lectura libre de obras da literatura universal.		
CA1.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Desenvolve proxectos de investigación sobre unha cuestión que relaciona diversos textos da literatura universal, tratando os aspectos relacionados co contido (temas, tópicos) e co forma (estilo, recursos).		
CA1.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Comenta textos de maneira crítica.	TI	65
CA2.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crea textos de intención literaria empregando como modelo o estilo e as convencións de obras da literatura universal propostas.		
CA2.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Desenvolve o seu propio itinerario lector persoal a través da lectura libre de obras da literatura universal.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crea textos de intención literaria empregando como modelo o estilo e as convencións de obras da literatura universal propostas.		
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Desenvolve o seu propio itinerario lector persoal a través da lectura libre de obras da literatura universal.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dicer o eu. Identidade e literatura. - Poesía lírica. - A canción, forma de expresión dos sentimentos. - O ser humano, os animais e a natureza: admiración, sobrecollemento, denuncia. Poesía, narrativa e ensaio. - Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias. - Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos. - Identificación e análise dos tópicos literarios como elementos de continuidade na creación literaria. - Establecemento de vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas, estilos e linguaxes. Elementos de continuidade e de ruptura. - Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. - Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas. - Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais. - Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais. - Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido. - Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras. - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas. - Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

UD	Título da UD	Duración
3	O teatro	27

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Comenta textos de maneira crítica.	PE	35
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Explica argumentadamente e empregando termos técnicos as relacións entre os distintos elementos da obra e a vinculación entre a obra e o contexto e tradición literaria na que se encadra, incorporando unha valoración persoal.		
CA1.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Desenvolve o seu propio itinerario lector persoal a través da lectura libre de obras da literatura universal.	TI	65
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Compara textos literarios entre si, sinalando diferenzas e semellanzas no plano dos contidos e no plano formal.		
CA2.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Desenvolve o seu propio itinerario lector persoal a través da lectura libre de obras da literatura universal.		
CA2.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Compara textos literarios entre si, sinalando diferenzas e semellanzas no plano dos contidos e no plano formal.		
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Desenvolve o seu propio itinerario lector persoal a través da lectura libre de obras da literatura universal.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Compara textos literarios entre si, sinalando diferenzas e semellanzas no plano dos contidos e no plano formal.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dialogar cos outros. - Fronte á lei ou ao destino: a traxedia. - Fronte ás convencións sociais: o drama. - Humor crítico, humor compracente: a comedia. - Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias. - Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos. - Establecemento de vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas, estilos e linguaxes. Elementos de continuidade e de ruptura. - Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. - Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión e de oralización implicados. - Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais. - Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais. - Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido. - Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras. - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas. - Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

UD	Título da UD	Duración
4	A narrativa	66

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crea textos de intención literaria empregando como modelo o estilo e as convencións de obras da literatura universal propostas.	PE	63
CA1.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elobor interpretacións persoais a partir das lecturas autónomas atendendo ós seus aspectos principais.		
CA1.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Desenvolve o seu propio itinerario lector persoal a través da lectura libre de obras da literatura universal.		
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Compara textos literarios entre si, sinalando diferenzas e semellanzas no plano dos contidos e no plano formal.		
CA1.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Comenta textos de maneira crítica.		
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Explica argumentadamente e empregando termos técnicos as relacións entre os distintos elementos da obra e a vinculación entre a obra e o contexto e tradición literaria na que se encadra, incorporando unha valoración persoal.		
CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Explica argumentadamente e empregando termos técnicos as relacións entre os distintos elementos da obra e a vinculación entre a obra e o contexto e tradición literaria na que se encadra, incorporando unha valoración persoal.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crea textos de intención literaria empregando como modelo o estilo e as convencións de obras da literatura universal propostas.		
CA3.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras e establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elobor interpretacións persoais a partir das lecturas autónomas atendendo ós seus aspectos principais.		
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Desenvolve o seu propio itinerario lector persoal a través da lectura libre de obras da literatura universal.		
CA1.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Desenvolve proxectos de investigación sobre unha cuestión que relaciona diversos textos da literatura universal, tratando os aspectos relacionados co contido (temas, tópicos) e co forma (estilo, recursos).		
CA1.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elabora unha exposición que sitúe os textos traballados no seu horizonte histórico-cultural, ofrecendo unha panorámica dos movementos artísticos e literarios.		
CA1.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Realiza un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia ou obras literarias non occidentais.	TI	37
CA2.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crea textos de intención literaria empregando como modelo o estilo e as convencións de obras da literatura universal propostas.		
CA2.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elobor interpretacións persoais a partir das lecturas autónomas atendendo ós seus aspectos principais.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Desenvolve o seu propio itinerario lector persoal a través da lectura libre de obras da literatura universal.		
CA2.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Compara textos literarios entre si, sinalando diferenzas e semellanzas no plano dos contidos e no plano formal.		
CA2.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal, ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Desenvolve proxectos de investigación vinculando clásicos da literatura universal e outros textos u manifestacións artísticas.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Compara textos literarios entre si, sinalando diferenzas e semellanzas no plano dos contidos e no plano formal.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dicitur o eu. Identidade e literatura. - Realidade ficticia ou realidade representada: autobiografía, autoficción etc. - Narrativa existencial: personaxes en crise. - Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo. - Mundos imaxinados: mitos e narrativa. Mitoloxías. Heroes e heroínas. Viaxes imaxinarias. Espazos e criaturas fantásticas. Utopías, distopías, ciencia ficción. - ¿ Mundos observados: conto e novela. Bildungsroman ou novela de formación. Espazos privados, espazos públicos: afectos íntimos e lazos sociais. Desigualdades, discriminación, violencias. Guerra e revolución. Migracións e identidades culturais. Colonialismo e emancipación. Diálogos co poder. - Mundos de evasión. A literatura de aventuras e a novela policial. Literatura de terror. - Mundos en imaxes. O cómic. O cinema. - O ser humano, os animais e a natureza: admiración, sobrecollemento, denuncia. Poesía, narrativa e ensaio. - Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.

Contidos

- Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos.
- Identificación e análise dos tópicos literarios como elementos de continuidade na creación literaria.
- Establecemento de vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas, estilos e linguaxes. Elementos de continuidade e de ruptura.
- Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos.
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión e de oralización implicados.
- Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.
- Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas.
- Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais.
- Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.
- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido.
- Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas.
- Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

UD	Título da UD	Duración
5	O ensaio	12

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Comenta textos de maneira crítica.	PE	35
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Explica argumentadamente e empregando termos técnicos as relacións entre os distintos elementos da obra e a vinculación entre a obra e o contexto e tradición literaria na que se encadra, incorporando unha valoración persoal.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Desenvolve o seu propio itinerario lector persoal a través da lectura libre de obras da literatura universal.	TI	65
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Compara textos literarios entre si, sinalando diferenzas e semellanzas no plano dos contidos e no plano formal.		
CA2.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Compara textos literarios entre si, sinalando diferenzas e semellanzas no plano dos contidos e no plano formal.		
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Desenvolve o seu propio itinerario lector persoal a través da lectura libre de obras da literatura universal.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dicar o eu. Identidade e literatura. - Literatura testemuñal e biográfica: diarios, cartas, memorias etc. - Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo. - A arte como compromiso: o ensaio. A literatura de ideas - O ser humano, os animais e a natureza: admiración, sobrecollemento, denuncia. Poesía, narrativa e ensaio. - Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias. - Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos. - Indagación arredor do funcionamento da literatura como artefacto ideolóxico determinante na construción dos imaxinarios sociais e culturais, facendo fincapé na perspectiva de xénero. - Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. - Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais. - Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais. - Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras. - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas. - Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

UD	Título da UD	Duración
6	A conformación do cánon	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Comenta textos de maneira crítica.	PE	35
CA3.8 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Comenta textos de maneira crítica.		
CA2.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elabora unha exposición que sitúe os textos traballados no seu horizonte histórico-cultural, ofrecendo unha panorámica dos movementos artísticos e literarios.	TI	65
CA2.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Realiza un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia ou obras literarias non occidentais.		
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Desenvolve o seu propio itinerario lector persoal a través da lectura libre de obras da literatura universal.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Desenvolve proxectos de investigación sobre unha cuestión que relaciona diversos textos da literatura universal, tratando os aspectos relacionados co contido (temas, tópicos) e co forma (estilo, recursos).		
CA3.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elabora unha exposición que sitúe os textos traballados no seu horizonte histórico-cultural, ofrecendo unha panorámica dos movementos artísticos e literarios.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias. - Indagación arredor do funcionamento da literatura como artefacto ideolóxico determinante na construción dos imaxinarios sociais e culturais, facendo fincapé na perspectiva de xénero. - Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. - Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais. - Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais. - Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido. - Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras. - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas. - Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A materia de Literatura universal ten como obxectivo principal o desenvolvemento do pensamento abstracto e formal, así como o espírito crítico e reflexivo. Para iso é imprescindible empregar unha metodoloxía activa e participativa, na que o alumnado sexa o centro de proceso de ensinanza-aprendizaxe. Ademais, para favorecer unha aprendizaxe significativa, e tendo en conta que os contidos da materia son especialmente amplos, darase preferencia a aqueles temas, xéneros, correntes ou autores que revistan un interese persoal para o alumnado, favorecendo a súa motivación e implicación na materia.

Máis concretamente, nas aulas de Literatura universal procederemos a través de tarefas de lectura autónoma e guiada, exposicións orais planificadas resultado da investigación individual ou en grupo, coloquios literarios a partir das lecturas realizadas na aula, creación de textos de intención literaria a partir de modelos da literatura universal, así como traballaremos con técnicas de estudo como os resumos, esquemas, sínteses e mapas conceptuais. Por último, un pilar da materia será o comentario de texto, que permita ó alumnado desenvolver tanto a capacidade de comprensión textual, como de produción, adquirindo técnicas para a expresión de ideas complexas.

As aulas da materia desenvolveranse preferentemente na aula de desdobre asignada pola xefatura do centro, mais

favoreceremos o tratamento interdisciplinar da materia aproveitando recursos do centro como a biblioteca e a aula TIC, especialmente relevantes á hora de traballar coa información.

En canto ós agrupamentos, o alumnado da materia traballará en conxunto nas aulas, pois trátase dun grupo pequeno de 8 alumnos e alumnas. Así, as lecturas, os coloquios e as reflexións terán un carácter colectivo e os individuos veranse beneficiados polo grupo. Non obstante, as lecturas autónomas e os traballos de investigación faranse preferentemente de xeito individual, de forma tal que o alumnado desenvolva tamén autonomía e iniciativa.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Caderno de aula
Material de escritura
Antoloxía de textos literarios elaborada pola docente
Aula virtual

Xa que a materia non ten asociado un libro de texto, o alumnado precisa un caderno de aula no que rexistrar os contidos teóricos que se imparten na aula, así como serve a modo de diario de clase, recollendo reflexións, comentarios e creacións literarias propias. A docente elabora tanto unha antoloxía de textos literarios, esencial para o traballo na aula e a realización das lecturas guiadas, así como apuntamentos que funcionen como soporte para os contidos teóricos. Os contidos teóricos e fragmentos de textos que empregaremos ao longo do curso van estar dispoñibles na aula virtual. O acceso a Aula virtual é esencial, en tanto é un espazo de comunicación e banco de materiais, incluíndo tanto as antoloxías de textos e os apuntamentos, coma a información sobre a materia ou as actividades de reforzo e ampliación.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Durante a primeira semana de clase levaranse a cabo cuestionarios e lecturas conxuntas que permitan coñecer cal é o punto de partida do alumnado.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	10	11	13	50	8	8	100
Proba escrita	35	35	35	63	35	35	49
Táboa de indicadores	65	65	65	37	65	65	51

Criterios de cualificación:

En cada avaliación teranse en conta os seguintes instrumentos de avaliación:

- Unha proba escrita sobre contidos teóricos da materia, cun peso na avaliación do 50%.

- Táboas de indicadores que permitan valorar por unha parte o traballo diario de lectura, reflexión e investigación que queda reflectido no caderno de aula (20%) e os traballos elaborados a partir da lectura autónoma de obras da literatura universal (25%).

Para superar a materia será necesario ter unha avaliación positiva nas tres avaliacións (5 ou máis) ou ben que a media das tres avaliacións sexa de 5 ou superior.

A cualificación final será a media aritmética das tres avaliacións, logo de aplicar o redondeo.

Criterios de recuperación:

En caso de rematar unha avaliación con resultados negativos, realizarase unha proba escrita sobre o contido específico desa avaliación a comezos da avaliación seguinte. En caso de obter cualificación positiva, será esta a nota que se terá en conta para a avaliación final.

En caso de non ter superada a materia segundo os anteriores supostos antes da avaliación final ordinaria, esta poderá recuperarse mediante a realización dun exame global. A cualificación será positiva en caso de acadar 5 ou máis puntos.

En caso de non superar a materia na convocatoria ordinaria, accederase a unha proba global que se realizará no mes de xuño, segundo calendario establecido por xefatura de estudos. A cualificación será positiva en caso de acadar 5 ou máis puntos.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Fará o seguimento da materia pendente a persoa que leve a materia no presente curso, quen informará e orientará ao alumnado afectado desde o primeiro mes de clase e ata o remate do procedemento.

A materia estará recuperada en caso de superar os tres exames parciais a realizar en novembro, febreiro e maio. En tal caso, a cualificación obtense da media das tres probas, con aplicación de redondeo.

De non recuperar a materia por tal vía, haberá un exame global a final do curso, en data fixada pola xefatura de estudos.

6. Medidas de atención á diversidade

A diversidade é inherente a calquera grupo social e por iso é imprescindible ter en conta as diferentes necesidades, capacidades, motivacións e intereses do alumnado da materia. Para elaborar as medidas de atención á diversidade seguirase sempre o principio de normalización e inclusión que propón a normativa legal vixente. Deste xeito, a proposta dunha metodoloxía diversa incide positivamente na diversidade da aula, xa que cada alumno e alumna terá a posibilidade de acceder á información e de traballar con ela con diferentes medios, buscando aquel máis axeitado ás súas necesidades. O traballo en grupo durante as aulas favorecerá o traballo cooperativo e o beneficio que obteñen os individuos do grupo. A ampla oferta de actividades, incluídas actividades de ampliación e reforzo, responden ós diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado e permiten gradar a profundidade coa que cadaquén traballa nos contidos da materia.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - Fomento do espírito crítico e científico				X	X	X
ET.2 - Competencia dixital	X	X	X	X	X	X
ET.3 - A educación emocional e en valores		X	X	X	X	X
ET.4 - A creatividade e a formación estética	X	X	X	X	X	X

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.5 - A igualdade de xénero		X		X	X	X
ET.6 - O compromiso co desenvolvemento sostible				X	X	X
ET.7 - A convivencia igualitaria, inclusiva, pacífica e democrática				X	X	X

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Booktráilers	A partir dos coñecementos das obras estudadas ou lidas durante o curso. Permite desenvolver a competencia dixital.	X		
Cine-fórum	Visionado de versións cinematográficas das obras lidas durante o curso.		X	
Teatro na aula	Visionado de obras teatrais gravadas das obras teatrais estudiadas durante o curso.			X
Club de lectura	Permite reflexionar e compartir as lecturas realizadas durante o curso de forma conxunta.	X	X	X

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Ao comezo de cada unidade, infórmase ao alumnado sobre os obxectivos propostos, as actividades que se realizarán e os instrumentos e criterios de avaliación.
Ao inicio de cada unidade didáctica, realízase unha introdución sobre o tema e actividades de recoñecemento e activación dos coñecementos previos do alumnado ao respecto.
Empregáronse os materiais e recursos didácticos programados.
Aplicáronse os procedementos e criterios de avaliación establecidos na programación didáctica.
Utilizáronse diferentes instrumentos de avaliación (probos, traballos individuais e en grupo, exposicións orais, redaccións, proxectos de investigación...)

Metodoloxía empregada
Os contidos e actividades de cada unidade didáctica parten dos coñecementos previos do alumnado e favorecen a construción progresivamente autónoma de novas aprendizaxes.
As actividades propostas son variadas en canto á súa tipoloxía e sistema de traballo (individual, por parellas, en pequeno grupo, en gran grupo).
A planificación e distribución do tempo asignado a cada tarefa é axeitada.
Empregáronse recursos e materiais didácticos variados (impresos, dixitais, audiovisuais, aplicacións informáticas de carácter educativo...)
Aplicouse a metodoloxía didáctica establecida na programación.
Explicáronse e corrixíronse as actividades levadas a cabo nas distintas unidades didácticas.
Puxéronse en práctica medidas para estimular o hábito lector.
Desenvolvéronse procedementos e actividades de recuperación para o alumnado con algunha avaliación suspensa.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Aplicáronse estratexias de aprendizaxe como a lectura comprensiva, a procura de información significativa, a planificación do traballo, o desenvolvemento de técnicas de síntese, análise e redacción.
Realízanse as actividades complementarias programadas.
Medidas de atención á diversidade
Leváronse a cabo medidas de reforzo educativo dirixidas ao alumnado con dificultades de aprendizaxe, propoñendo novas actividades que faciliten a adquisición dos obxectivos non acadados.
Deséñanse e aplícanse actividades de ampliación e afondamento para o alumnado que acade de maneira significativa os obxectivos propostos.

Descrición:

A avaliación da práctica docente pretende facer unha análise e reflexión do traballo realizado no proceso de ensinanza-aprendizaxe, atendendo á xestión do tempo, á concreción do currículo e o seu desenvolvemento efectivo, a avaliación dos resultados do alumnado e a construción dun bo clima de aula.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación da materia estará á disposición da comunidade escolar e, ademais, quedarán reflectidos os principais contidos desta nun arquivo dispoñible para o alumnado na aula virtual da materia.

Para facer o seguimento da materia empregárase a aplicación PROENS, que terá en conta a coordinación da programación co departamento, se a programación está adaptada ás concrecións curriculares do PEC, se os criterios de avaliación foron axeitados e se os instrumentos de avaliación deron conta deles, se a metodoloxía empregada foi a proposta na programación didáctica, se a programación contempla os recursos e materiais necesarios para acadar os obxectivos da materia, se se organizan os agrupamentos e espazos de forma axeitada, se se inclúen actividades de reforzo, ampliación e recuperación, se a programación didáctica conta cun sistema de revisión e modificación e se está adaptada ó contexto escolar do centro educativo.

Tamén serán obxecto de seguimento e avaliación a través da aplicación PROENS as unidades didácticas.

Os resultados derivados do seguimento e avaliación da programación e das unidades didácticas quedarán recollidos nas actas do departamento e figurarán na memoria final, incluíndo unha proposta de mellora.

9. Outros apartados